

1. Referentie

Referentie	Decorte, T., Muys, M. & Slock, S. (2003). <i>Cannabis in Vlaanderen. Patronen van cannabisgebruik bij ervaren gebruikers</i> . Leuven: Acco.
Taal	Nederlands
ISBN	90 334 5411 4
Publicatievorm	Boek

2. Abstract

Het onderzoek 'Cannabis in Vlaanderen' beschrijft de 'insider's view' van ervaren cannabisgebruikers. De bedoeling is inzicht te verwerven in alle mogelijke (problematische én niet-problematische) gebruikspatronen van cannabis. De inzichten van mensen die lang genoeg met een product hebben geëxperimenteerd worden in kaart gebracht en zowel de positieve als de negatieve kanten ervan worden belicht. Ook andere thema's zoals het kopen van cannabis, het stoppen of minderen met gebruik, gebruiksregels, enzovoort worden telkens vanuit het perspectief van de gebruikers beschreven.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezondheid, politie & justitie
Trefwoord(en)	Cannabis, drugs, middelengebruik

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Instituut voor Sociaal Drugsonderzoek (ISD)
Onderzoeker(s)	Tom Decorte, Marjolein Muys & Sarah Slock Instituut voor Sociaal Drugsonderzoek (ISD) UGent Universiteitsstraat 4 9000 Gent Tel: 09/ 264 69 62 www.law.ugent.be/crim/ISD

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Het opzet is om inzicht te verwerven in alle mogelijke (problematische én niet-problematische) gebruikspatronen van cannabis in Vlaanderen.
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Dataverzameling aan de hand van face-to-face interviews met een semi-gestructureerde vragenlijst. De dataverwerking gebeurt deels kwantitatief, deels kwalitatief.
Onderzochte groep	Een niet-representatieve sneeuwbalsteekproef van 369 Vlaamse, ervaren cannabisgebruikers die tenminste 18 jaar oud zijn.
Bereik	Vlaanderen

7. Resultaten

Begin van het gebruik	De gemiddelde leeftijd waarop cannabis voor het eerst werd gebruikt, is 16,3 jaar. Nieuwsgierigheid en de kick van het onbekende of verbodene blijven belangrijke motieven om te experimenteren. Het eerste gebruik gebeurt bijna altijd in het gezelschap van één of meer vrienden, als onderdeel van een sociaal gebeuren, en slechts zelden onder druk van een 'vreemde'.
Patronen van gebruik	Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan dat het gebruik aanvankelijk langzaam groeit tot een piek, waarna het gebruik weer afneemt en men gematigder gebruikt of stopt.
Gebruiksmethoden	Cannabis wordt voornamelijk gebruikt in een zelfgerolde sigaret. Men heeft weinig of geen behoefte aan sterkere variëteiten. Mannen hebben wel vaker een voorkeur voor sterke variëteiten, terwijl vrouwen mildere tot matige variëteiten verkiezen.
Andere middelen	Als meest 'normale' roesmiddel dat in combinatie met cannabis wordt gebruikt, geeft men alcohol op. Iets meer dan één vijfde van de respondenten gebruikte nooit een ander illegaal middel dan cannabis. De meest gebruikte illegale middelen zijn LSD, ecstasy, amfetamines en cocaïne, maar ook andere producten zoals rustgevende middelen, slaapmiddelen, vluchtige snuifmiddelen, opiaten en crack werden door een aantal respondenten gebruikt. De cijfers hieromtrent liggen volgens de onderzoekers hoger dan verwacht, maar blijken bij de meeste respondenten tijdelijk en van voorbijgaande aard te zijn geweest.
Kopen van cannabis	Cannabis is in vergelijking met andere legale en illegale roesmiddelen een relatief goedkoop product. De meeste respondenten verkrijgen hun cannabisproduct via vrienden of in coffeeshops in Nederland, en niet of zelden via zelfteelt of een straatdealer.
Voor- en nadelen van het gebruik	Als belangrijkste voordeel van cannabisgebruik worden ontspannende effecten genoemd en het gezellige, sociale karakter ervan. Een minderheid ervaart negatieve effecten zoals voornamelijk luiheid, nalatigheid en onverschilligheid. Ook de illegale status van het product en de kostprijs worden als nadelen genoemd. Een meerderheid (h)erkent ook de zogenaamde 'vreetkick'. Personen die cannabis gebruiken omwille van escapistische motieven ('ik kan er problemen door vergeten', 'om depressies tegen te gaan',...) lopen meer kans om in de problemen te komen en vervolgens in de hulpverlening of het justitiële systeem terecht te komen. Bijna één op drie respondenten ervoer een flashback.
Gevolgen op langere termijn	De belangrijkste positieve effecten die genoemd worden, zijn een verhoogde introspectie en zelfreflectie. Men is het (zeer) oneens met de stelling dat cannabisgebruik tot minder ambitie, productiviteit,... leidt, of dat men meer problemen kreeg sinds het cannabisgebruik. Meer dan de helft beweert dat cannabis geen effect had op de relatie met de partner, terwijl één op vier wel aangeeft dat cannabis één of meer relaties ooit heeft vertroebeld. De meeste respondenten refereren aan situaties waarin ze op het gebruik van cannabis betrappt werden, wanneer hen gevraagd werd naar mogelijke problemen.
Gebruiksregels	Frequent genoemde regels zijn: gebruik cannabis met tabak; gebruik niet teveel, zoek een geschikte dosering voor jezelf; gebruik in een vertrouwde omgeving, met vrienden, tegen de avond en in je vrije tijd; combineer niet met andere roesmiddelen; als het fout gaat, drink water of eet iets, blijf rustig, praat erover met je vrienden en temper je gebruik
Drugbeleid	Volgens de onderzoekers heeft de jarenlange repressieve aanpak niet het aanbod of de toegang tot cannabis voor de gebruiker kunnen reduceren. Ongeveer de helft van de respondenten vindt dat het minder gevaarlijk en makkelijker is om cannabis te verkrijgen. De kans dat ze ooit vanwege hun cannabisgebruik worden aangehouden of gearresteerd wordt door de meeste gebruikers laag ingeschat. Vele respondenten ervaren het verbod op cannabis als een nadelige situatie, en pleiten voor legalisatie of decriminalisatie.
Tijdelijk minderen of stoppen	Cannabisgebruikers lassen om verschillende redenen vaak tijdelijke abstinentieperiodes in. Slechts één op vijf ervaart daarbij een aantal problemen die vergelijkbaar zijn met de ontwenningsverschijnselen van nicotine. Respondenten die stopten met cannabisgebruik hanteerden daarvoor diverse technieken. Bij sommigen betrof het een beslissing, terwijl bij anderen het gebruik spontaan uitdooft.
Afhankelijkheid	Respondenten die drie of meer DSM-IV-criteria van afhankelijkheid rapporteren zijn beduidend vroeger met cannabis gestart, gebruiken grotere hoeveelheden en méér frequent. Ze hebben met meer roesmiddelen geëxperimenteerd, gebruiken vaker om escapistische redenen en ervaren vaker negatieve effecten van het gebruik.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Decorte, T. (2004). Het nieuwe cannabisbeleid: de falende overheid. In Vakgroep Strafrecht en Criminologie (Ed.), *Update in de criminologie. Het strafrechtssysteem in de laatmoderniteit* (pp.139-154). Mechelen: Kluwer.

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Het onderzoek 'Cannabis in Vlaanderen' beschrijft de 'insider's view' van ervaren cannabisgebruikers. De bedoeling is inzicht te verwerven in alle mogelijke (problematische én niet-problematische) gebruikspatronen van cannabis. De inzichten van mensen die lang genoeg met een product hebben geëxperimenteerd worden in kaart gebracht en zowel de positieve als de negatieve kanten ervan worden belicht. Ook andere thema's zoals het kopen van cannabis, het stoppen of minderen met gebruik, gebruiksregels, enzovoort worden telkens vanuit het perspectief van de gebruikers beschreven. De gegevens werden verzameld aan de hand van 369 interviews van ervaren cannabisgebruikers, een niet-representatieve steekproef waar geen adolescenten jonger dan 18 jaar toe behoren. Meer dan zeven op tien respondenten zijn evenwel 18 tot 25 jaar. Algemeen wordt bevonden dat de meeste respondenten cannabis met mate gebruiken zonder de gezondheid of de openbare orde aan te tasten. Ook hier vindt men dat men aanvankelijk cannabis gebruikt uit nieuwsgierigheid. Maar later gebruikt men vooral voor ontspanning, voor plezier en genot, en eventueel om tot zelfinzicht of spirituele ervaringen te komen. Wie echter gebruikt als een vorm van ontsnapping, om problemen te vergeten, om zich minder angstig te voelen, om depressie tegen te gaan, heeft volgens de onderzoekers meer kans om met aan het gebruik gerelateerde problemen te maken te krijgen. In deze tekst wordt het nog steeds illegale karakter van cannabis aangeklaagd. Daardoor blijft de handel en distributie in handen van het illegale circuit waar ook andere substanties verdeeld worden. Bovendien creëert het een taboe waardoor een kloof ontstaat tussen gebruikers en niet-gebruikers, men zijn gebruik verbergt en de kans kleiner is om tijdig te detecteren wanneer iemands gebruik problematische vormen aanneemt.